

Sıgla Gölgesinde Sanat

Dünyada sadece Köyceğiz Gölü etrafında orman oluşturan sıgla ağaçlarının yok olmak üzere olduğuna dikkat çekmek için Doğa Koruma Merkezi ve İngiliz Yaban Hayatı Sanatçıları Derneği'nin katkılarıyla düzenlenen "Doğa için Sanat" projesi kapsamında İngiliz sanatçılar ve Türk öğrenciler sıgla ormanlarını resmetmek üzere Köyceğiz'de buluştu. EKOIQ olarak katıldığımız iki günlük basın gezisinde biz de doğanın bütünlüğüne tanık olduk.

 Elif KOLÇAK

 Cengiz TAPAN

Doğa Koruma Merkezi (DKM) ve İngiliz Yaban Hayatı Sanatçıları Derneği (SWLA) ortaklığında tasarlanan ve AB Sivil Toplum Diyalogu Programı kapsamında desteklenen "Doğa için Sanat" projesinde 25 genç sanatçı Muğla Köyceğiz'de 12-19 Haziran tarihlerinde bir araya geldi. Sıgla ormanlarının büyüleyici atmosferinde buluşan katılımcılar, İngiltere'den gelen deneyimli yaban hayatı sanatçılarının yöntemlerini izleyerek doğada sanatlarını icra etme şansı yakaladı. Türk ve İngiliz sanatçıların doğal ortamda ürettiği birbirinden farklı resim, heykel ve enstalasyon çalışmaları 17 Haziran'da Köyceğiz Meydanı'nda sanatseverlerle buluştu.

Sıgla ormanları üzerine uzun süredir çalışmalar yapan proje danışmanlarından biyolog Okan Ürker, gezi sırasında yaptığımız sohbette

Anadolu sıgla ağacının (*Liquidambar orientalis Mill*) dünyada yalnızca güneybatı Anadolu'da, Rodos ve Kıbrıs adalarında yaşayan Doğu Akdeniz (Levant Bölgesi) Havzası için nadir, relikt (kalıntı) ve endemik bir ağaç türü olduğunu belirtiyor. Bu ağacın orman topluluğu oluşturabildiği yegane bölge ise Marmaris, Köyceğiz, Dalaman ve Fethiye arasında kalan kısım. Su basar orman yapısına sahip olan sıgla ormanları yıl boyunca tabanında suyun bulunduğu, bol güneş, bol ışık, az eğim ve düz araziler ile verimli alüvyal toprakların bulunduğu bölgeleri tercih ediyor. 1950'lerde yaklaşık 7000 hektar olan sıgla ormanı alanı, günümüzde ne yazık ki yaklaşık 1500 hektara kadar düşmüş durumda. Bu durumun en önemli sebebi, değişen kentsel ve tarım politikaları sonucu orman alanlarının narenciye bahçelerine dönüştürülmüş olması.

Sığla ağaçlarının ekosisteme en önemli yararıysa onlardan elde edilen **sığla yağı**. Sığla yağının esasen bir tür reçine olup bitki gövdesindeki kabukların sıyrılarak yaralanması sonucu bitkinin kendini tedavi edebilmesi amacıyla salgıladığı bir sıvı olduğunu söyleyen Ürker, sığla yağı üretiminin bölgedeki tekniğe hakim, ehil kişiler tarafından yapıldığını ve bu yağın daha çok mide rahatsızlıklarının (ülser, gastrit, mide kanseri, reflü vb.) giderilmesinde, derideki açık yaraların kapatılmasında ve kozmetik sektöründe parfümlerde bulunan uçucu alkollerin tutularak daha uzun ömürlü parfümlerin elde edilmesinde etkili olduğunu belirtiyor. Dünyadaki sığla ormanlarının % 60'ını Anadolu sığla ormanları oluşturuyor ve bu oran oldukça yüksek. Fakat ne yazık ki bu orman varlığı aynı za-

Sığla ormanları üzerine uzun süredir çalışmalar yapan proje danışmanlarından biyolog Okan Ürker, Anadolu sığla ağacının dünyada yalnızca güneybatı Anadolu'da, Rodos ve Kıbrıs adalarında yaşayan Doğu Akdeniz Havzası için nadir, relikt (kalıntı) ve endemik bir ağaç türü olduğunu belirtiyor.

manda tarım politikasından dolayı narenciye bahçeleri başta olmak üzere çeşitli tarım alanlarıyla işgal edilmiş ve paramparça bir yapıya dönüştürülmüş. "Bu parçalanmayı ve türün biyolojik yönden yok olusunu durdurabilmek adına koruma çalışmalarımızı Köyceğiz Gölü çevresinde yaşayan sığla ormanları üzerinde yoğunlaştırdık" diyen Ürker, bölgedeki sığla ormanlarının koruma çalışmalarındaki en büyük direnç unsurunun mülkiyet problemleri olduğunu altını çiziyor.

Hassas ve Bilinmeyen Ekoloji

"Doğa için Sanat" projesi yaklaşık on yıllık bir geçmişe sahip. **DKM Toprak ve Su Programı Asistanı Aydan Özki** "Bir önceki projemiz,

bu bölgenin korunmasına yönelik bilimsel bir çalışmaydı. Farkındalık kısmı bu kadar öne çıkmamıştı. Bu sefer sanatçılarla bir araya gelerek buradaki hassas ve bilinmeyen ekolojinin duyulması için bir çalışma yaptık" diyor. Katılımcı öğrencilerin doğaya fikren ilgilerinin olmasına rağmen, daha önce doğanın içine girip çalışma yapmadıklarını ve ekoloji hakkında geniş bir perspektifleri olmadığını gördüğünü belirten Özki, İngiliz sanatçılarla birlikte öğrencilerin sanata ve doğaya bakış açılarının değiştiğini de ekliyor. Projenin Türkiye ekibi, öğrenciler ve İngiliz sanatçıların fikren birleştiği nokta da bu. Proje, DKM tarafından sadece bir proje tamamlamak için değil, bir hayali gerçekleştirmek için ortaya konmuş. Bütün katılımcılar bunun devamının geleceğini düşünüyor, çünkü halihazırda gerekli olan kolektif çalışma enerjisi yakalanmış durumda DKM'de. Türkiye'nin diğer bölgelerindeki hassas ekosistemlere dikkat çekmek için sanatı ve doğayı birleştiren bu türden projelere devam edilmesi de planlanıyor.

Hem Sanatsal Hem Bilimsel

İngiliz Yaban Hayatı Sanatçıları Derneği üyeleri de farklı projelere katılım sağlamanın kendileri için çok önemli olduğunu, resim dışında

Doğayı Sanatla Sevmek

Doğayı Sanatla Sevmek

Yaban Hayatı Sanatçıları Derneği tüm sanat formlarını kullanarak doğaya, yaban hayatına saygı duyulmasını sağlamak için kurulmuş bir sivil toplum örgütü. Sanat sergileri ve yayınlarıyla doğa koruma çalışmalarının, doğa ekosistemlerinin ve yaban hayatının önemi konusunda farkındalığı artırmaya çalışan dernek, aynı zamanda yaban hayatı, sanat, doğa koruma amaçlı sivil toplum örgütlerini destekliyor ve tanınmaları konusunda yardımcı oluyor.

“Doğa için Sanat” projesi İngiltere Koordinatörü Nik Pollard, Doğa için Sanat projesinin tek başına sanat çalışması değil, bilimsel çalışmalarla beraber yürütülen bir proje olduğunu söylüyor: “Bir kuş, bir bitki görüyoruz ve biyolog arkadaşlarımızdan bilimsel bilgiler ediniyoruz. Bu, hem öğrenciler hem de bizim için geçerli.”

heykel gibi sanatlarla da entegre çalışabileceğini belirtiyorlar. **“Doğa için Sanat” projesi İngiltere Koordinatörü Nik Pollard**, “Bu işin temelini çizim olduğunun altını çizmek gerekir, çünkü heykel yapacak kişi de eserini önce taslak olarak çizmek zorundadır. Bu proje tek başına sanat çalışması değil, bilimsel çalışmalarla beraber yürütülen bir proje. Bir kuş, bir bitki görüyoruz ve biyolog arkadaşlarımızdan bilimsel olarak bilgiler ediniyoruz. Bu, hem öğrenciler hem de bizim için geçerli. Burada sanatçının katılım sağlayıp sanatını sergilemesi ve aynı zamanda doğayı da tanıyıp neyin ne olduğunu öğrenmesi de sürecin bir parçası. Bundan sonraki çalışmalar da bilimsel çalışmalarla yürütülecek projeleri kapsayacak” diyor.

“Doğa Bize Çok Malzeme Verdi”

Projeye katıldıkları için çok mutlu olduklarını belirten öğrencilerin çoğu ortak bir noktada birleşiyor. O da doğanın onlara çokça malzeme vermesi. Birbirinden yetenekli ve farklı bakış açılarına sahip öğrenciler, altı gün boyunca uzun soluklu birçok çalışmaya imza attılar.

Öğrencilerle gerçekleştirdiğimiz konuşmalar sırasında anladık ki aslında hepsi doğayı sevse de daha önce doğanın bu kadar içinde çalışma yapmamışlar. İngiliz yaban hayatı sanatçılarından teknik anlamda çok şey öğrendiklerini söyleyen öğrenciler, “Beraber işlerimizi değerlendirdik. Yeni ve başka bakış açıları gördük. Sadece onlarla değil, diğer arkadaşlarımızla da birbirimize aktarımda bulunduk” diyorlar. Projeye başlamadan önce “Ormana gidince ne yapacağız ki? Her yer yeşil ve kahverengi” diye düşünen öğrenciler, aslında temel noktanın doğada var olanı kopya-

lamak değil, ona kendilerinden bir şey aktarmak olduğunu bir haftalık süre içinde anlamışlar.

Proje kapsamında üretilen eserler, Köyceğiz’in ardından Fethiye, Marmaris ve Bodrum’da sergilendikten sonra Ekim ayı sonunda Londra’nın ünlü Mall Galerisi’nde her yıl düzenlenen, doğadan ilham almış sanat eserlerinin gösterildiği “Doğal Bakış” sergisinde sanatseverlerle buluşacak. Ayrıca üretilen eserler, sığla ormanlarının korunması konusunda farkındalığı artırmak için bir kitap ve takvime dönüştürülerek Türkiye ve İngiltere’de sanat ve doğaseverlerle buluşacak. ○